

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	41084
Nom	Garanties jurídiques dels drets humans
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	15.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2025 - M.U. Drets Humans, Democràcia i Justícia Internac. 09-V.1	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre
3110 - Drets Humans, Democràcia i Justicia Internacional	Escola de Doctorat	0	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2025 - M.U. Drets Humans, Democràcia i Justícia Internac. 09-V.1	2 - Garantías jurídicas de los derechos humanos	Obligatòria
3110 - Drets Humans, Democràcia i Justicia Internacional	1 - Complementos de Formació	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
SERRA CRISTOBAL, ROSARIO INMACULADA	55 - Dret Constitucional, Ciència Política i de l'Administració

RESUM

Aquest mòdul incideix en la protecció i garantia dels drets fonamentals, en el principi d'igualtat i no discriminació, en la protecció internacional i regional dels drets humans, i en el Dret internacional humanitari i els conflictes armats.

L'objectiu és que l'alumne aprofundisca en el coneixement i comprensió dels mecanismes de protecció jurisdiccional nacional i internacional dels drets humans, practique l'articulació dels diferents mecanismes de protecció jurídica de drets humans i adquireisca diverses tècniques d'aplicació del principi d'igualtat com a principi transversal.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es requereixen

COMPETÈNCIES

2025 - M.U. Drets Humans, Democràcia i Justícia Internac. 09-V.1

- Capacitat per posar en marxa els diferents mecanismes existents davant violacions greus i sistemàtiques dels drets humans.
- Coneixement i comprensió dels mecanismes de protecció jurisdiccional nacional i internacional dels drets humans.
- Pràctica a l'articulació de les diferents mecanismes de protecció jurídica de drets humans.
- Adquisició de tècniques d'aplicació del principi d'igualtat com a principi transversal.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Propiciar l'aprenentatge de l'alumne en matèria d'igualtat i no discriminació.
- Transmetre el concepte de transversalitat com a característica dels drets fonamentals i del principi d'igualtat.
- Instruir d'una manera pràctic a l'estudiant en aquelles decisions jurisdiccionals més rellevants en matèria de drets humans.
- Analitzar aquells supòsits en què conflueixen dos o més circumstàncies que situen alguns individus en una especial posició de vulnerabilitat i, per tant, de múltiple discriminació.
- Aprofundir en el coneixement i comprensió dels sistemes universal i regionals de protecció dels drets humans.
- Desenvolupar les facultats necessàries per a dur a terme una investigació en este àmbit jurídic.
- Fomentar la capacitat de valoració i anàlisi crítica dels conceptes fonamentals, les disposicions dels diferents instruments internacionals rellevants i els mecanismes internacionals de protecció dels drets humans.
- Conèixer la regulació laboral sobre tutela dels drets fonamentals i de la igualtat.

- Comprendre els problemes d'aplicació pràctica d'eixa tutela i els límits d'una tutela merament reactiva i sancionadora. Que l'alumne entenga el paper essencial d'un a tutela proactiva i incentivadora i els mitjans que per a ella existixen: plans d'igualtat, protocols d'actuació, sistemes de queixes intern.
- Reflexionar sobre el paper de la negociació col·lectiva i els sindicats en eixa tutela i les tensions que sobre la mateixa, i en especial sobre la protecció social, produïx la situació econòmica.
- Reflexionar sobre els problemes que plantegen les vies processals i els mecanismes a través de què actuen: problemes de prova, reconeixement d'indemnitzacions, declaracions de nul·litat, etc.
- Aconseguir una visió global i integral de la tutela dels drets fonamentals en el procés civil, cosina facie pels tribunals ordinaris i, posteriorment, per mitjà del recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional.
- Analitzar els llits processals i dels procediments que s'ha de seguir per a sol·licitar la tutela dels drets fonamentals.
- Conèixer els principis fonamentadors del poder punitiu. Desenrotllar l'habilitat d'argumentació oral en grups de discussió i la capacitat de treball en equip.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. 1. L'AFECTACIÓ DELS DRETS FONAMENTALS PER L'ACTIVITAT JURISDICCIONAL.

- 1.1. L'activitat jurisdiccional en la llibertat de l'individu.
- 1.2. La incidència de l'activitat jurisdiccional en la llibertat de l'individu.
- 1.3. La incidència de l'activitat jurisdiccional en el dret a la intimitat.
- 1.4. Efectes de la vulneració dels drets fonamentals com conseqüència de l'activitat jurisdiccional.

2. 2. LA PROTECCIÓ DELS DRETS EN L'ÀMBIT PENAL

- 2.1. El principi de legalitat penal i les seues derivacions: Senar bis in idem.
- 2.2. La irretroactivitat de les disposicions sancionadores restrictives de drets.
- 2.3. El principi general de llibertes. La proporcionalitat o prohibició d'excés: la funció de tutela de béns jurídics com a fonament de la intervenció penal.
- 2.4. El principi de culpabilitat.
- 2.5. La presumpció d'innocència. Altres principis del procés penal.
- 2.6. Els drets constitucionals en l'àmbit de l'execució de la pena privativa de llibertat.

3. 3. LA GARANTIA DELS DRETS A la UNIÓ EUROPEA

- 3.1. La inexistència de la protecció dels drets en els inicis de la integració europea.
- 3.2. La construcció jurisprudencial de la protecció de drets pel Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees.
- 3.3. El procés fins a la positivació de la protecció de drets a la Unió Europea.
- 3.4. Els problemes actuals de l'efectivitat de la protecció de drets a la Unió Europea.

3.5. La problemàtica especial de la subscripció per la Unió Europea del Conveni Europeu del Conveni per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals.

4. 4. PROTECCIÓ UNIVERSAL I REGIONAL DELS DRETS HUMANS

- 4.1. La protecció dels drets humans en el sistema de Nacions Unides.
  - 4.1.1. Tractats universals per a la protecció dels Drets Humans.
  - 4.1.2. Protecció davant les violacions de les empreses transnacionals: el marc de les Nacions Unides.
- 4.2. Òrgans i procediments de protecció dels Drets Humans:
  - 4.2.1. Mecanismes extra-convencional.
  - 4.2.2. Mecanismes convencionals.

5. 5. EL PRINCIPI D'IGUALTAT. LA TRANSVERSALITAT DEL PRINCIPI D'IGUALTAT.

- 5.1. La construcció del principi d'igualtat.
- 5.2. El Tribunal Constitucional i el principi d'igualtat.
- 5.3. La prohibició de discriminació.
- 5.4. Els supòsits de discriminació múltiple.
- 5.5. Estratègies públiques d'igualtat.

6. 6. ELS DRETS FONAMENTALS EN L'ÀMBIT LABORAL

- 6.1. Drets Fonamentals de la persona i drets del treballador en la relació laboral.
- 6.2. Facultats empresarials per a limitar els drets del treballador i límits al poder de direcció empresarial en el contracte de treball.
- 6.3. Els drets fonamentals del treballador en l'era de la informació: el dret a la intimitat del treballador, a la seua pròpia imatge i els registres i controls en l'empresa.
- 6.4. La dignitat del treballador i l'assetjament psicològic de l'empresa.
- 6.5. La llibertat d'expressió i la llibertat d'informació del treballador.
- 6.6. La igualtat en l'àmbit laboral: les noves formes de tutela.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	150,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Estudi i treball autònom	40,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	145,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	375,00	

METODOLOGIA DOCENT

Lectures prèvies a la classe especificades en el cronograma del mòdul.

Qüestionaris sobre les lectures

Debats en l'aula

Resolució de casos i anàlisi de jurisprudència

Seminaris amb professors invitats

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge serà pel sistema d'avaluació continuada, assignant un percentatge d'un 25% de la nota a l'assistència i participació en classe, participació en activitats programades i en activitats similars. Per a això es considerarà:

- La contribució de cada estudiant al debat que se suscite després de l'exposició de cada tema, valorant-se, en aqueix sentit, la preparació que haja realitzat a través de les lectures facilitades.

L'altre 75% de la qualificació final serà resultat de la realització d'una prova final, un assaig, un comentari jurisprudencial o la resolució d'un cas pràctic sobre els continguts del mòdul. Es valorarà:

- L'exposició o redacció del tema triat i la capacitat per a respondre els dubtes i les preguntes que es plantegen en la prova.

- L'estructura, la sistematització, l'anàlisi i les argumentacions jurídiques donades en les respostes.

- La capacitat de relació de continguts.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- PRINCIPIO DE IGUALDAD

ÁLVAREZ CONDE, FIGUERUELO BURRIEZA y NUÑO GÓMEZ (Dir.), Estudios interdisciplinarios sobre igualdad, Madrid, Iustel-Instituto de Derecho Público, 2009

CARMONA CUENCA, Encarna (Ed.): La perspectiva de género en los sistemas Europeo e Interamericano

de Derechos Humanos, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2015.

GIMÉNEZ GLUCK, David: Una manifestación polémica del principio de igualdad: acciones positivas moderadas y medidas de discriminación inversa, Tirant lo Blanch, 1999.

GIMÉNEZ GLUCK, David: Juicio de igualdad y Tribunal Constitucional, Ed. Bosch, 2004.

REY MARTÍNEZ, Fernando (2008): La discriminación múltiple, una realidad antigua, un concepto nuevo, Revista Española de Derecho Constitucional, nº 84, págs. 251-283, 2008.

RIDAURA MARTÍNEZ, M. Josefa y AZNAR, Mariano (Coord.): Discriminación vs. Diferenciación (especial referencia a la problemática de la mujer), Valencia, Tirant lo Blanch, 2006.

SERRA CRISTÓBAL, Rosario (Coord.): La discriminación múltiple en los ordenamientos español y europeo, Valencia, Tirant lo Blanch, 2013.

SOUTO GALVÁN, CLARA: Principio de igualdad y transversalidad de género, Dykinson, 2012.

ZOCO ZABALA, Cristina: Igualdad entre mujeres y hombres tras 40 años de Constitución Española, Revista de Derecho Político, nº 100, 2017.

- PROTECCIÓN DERECHOS EN EL ÁMBITO LABORAL

AAVV (Ignacio Albiol Montesinos Carlos I. Alfonso Mellado José Francisco Blasco Lahoz Luis Miguel Camps Ruiz María Amparo García Rubio Guillermo Rodríguez Pastor) Los aspectos laborales de la ley de igualdad. Tirant lo Blanch, 2007

AAVV, La nueva ley reguladora de la Jurisdicción Social. Bomarzo, 2012

GARCÍA CAMPA, S. y VENTURA FRANCH, A. (Dir.), El derecho a la igualdad efectiva de mujeres y hombres. Aranzadi, 2018

FABREGAT MONFORT, G. La discriminación de género en el acceso al mercado de trabajo. Tirant lo Blanch. 2008

FABREGAT MONFORT, G. La obligación empresarial de tutela frente al acoso laboral en la empresa. Bomarzo, 2011

FABREGAT MONFORT, G. Las medidas de acción positiva. Tirant lo Blanch, 2009

FABREGAT MONFORT, G. Los planes de igualdad como obligación empresarial. Bomarzo, 2009

ROMERO BURILLO, A.M. (Dir.), Trabajo, Género e Igualdad. Aranzadi, 2018

ROMERO RODENAS, M.J., Los Planes de igualdad, Bomarzo, 2017

- PROTECCIÓN DERECHOS ÁMBITO DE LA UNIÓN EUROPEA

DÍAZ CREGO, María, Protección de los derechos fundamentales en la Unión Europea y en los estados miembros, Madrid, Reus, 2009.

HERMIDA DEL LLANO, Cristina, Los derechos fundamentales en la Unión Europea, Rubí (Barcelona), Anthropos, 2005.

GARCÍA ROCA, Javier; FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, Pablo A. (coordinadores), Integración europea a través de derechos fundamentales : de un sistema binario a otro integrado /.- Madrid : Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2009.

MATIA PORTILLA, Francisco Javier (director), La protección de los derechos fundamentales en la Unión Europea, Madrid, Civitas, 2002

- PROTECCIÓN UNIVERSAL DE LOS DERECHOS HUMANOS

BOU FRANCH, V. y CASTILLO DAUDÍ, M.: Curso de Derecho internacional de los derechos humanos, Valencia (Tirant lo Blanch), 2008.

GÓMEZ ISA y PUREZ, J.M (eds.): La protección internacional de los Derechos Humanos en los albores del siglo XXI, Bilbao (Deusto), 2004.

TOMUSCHAT, C.: Human right : between idealism and realism, 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2008

VILLÁN DURÁN, C.: Curso de Derecho internacional de los derechos humanos, Madrid (Trotta) 2002.

- PROTECCIÓN DE LOS DERECHOS EN EL ÁMBITO PENAL

ALONSO RIMO, A. Terrorismo, sistema penal y derechos fundamentales, Tirant lo Blanch, Valencia, 2018.

CARBONELL MATEU, J.C: Derecho Penal: concepto y principios constitucionales. 3ª ed. Tirant lo Blanch, 1999.

CORRECHER MIRA, J. Principio de legalidad penal: ley formal vs. law in action, Tirant lo Blanch, Valencia, 2018.

GÓNZALEZ CUSSAC, J.L./ORTS BERENGUER, E. Compendio de Derecho penal. Parte General. Tirant lo Blanch, Valencia, 2017.

PORTILLA CONTRERAS, G. El derecho penal entre el cosmopolitismo universalista y el relativismo posmodernista, Valencia, Tirant lo Blanch, 2007.

SILVA SÁNCHEZ, J.M. La expansión del Derecho penal: aspectos de la política-criminal en las sociedades postindustriales, BdF, Montevideo, 2006.

VIVES ANTON T.S.: Fundamentos del sistema penal, 2ª ed. Tirant lo Blanch, 2011.

MATEU, J.C: Derecho Penal: concepto y principios constitucionales. 3ª ed. Tirant lo Blanch, 1999

- AMBOS, K., Derecho procesal penal contemporáneo, Editorial Jurídica Continental, 2011.

GARNER, M. y WEBER, M., -The Ethics of Policing and Imprisonment, Springer International Publishing, 2018.

GUERRA PÉREZ, C., La decisión judicial de prisión preventiva: análisis jurídico y criminológico, Valencia, Tirant lo Blanch, 2010.

JUAN SÁNCHEZ, R., Proceso penal y nuevas tendencias del derecho penal: el uso político-criminal del proceso y su preponderante configuración para la aplicación de la norma penal secundaria, en Revista General de Derecho Procesal, núm. 45, 2018.

MARTÍN RÍOS, M.P., Medidas cautelares personales: detención, libertad provisional y prisión preventiva, Juruá, 2016.

REBATO PEÑO, M.E., La detención desde la Constitución, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2006.

VVAA, Garantías procesales de investigados y acusados: situación actual en el ámbito de la Unión Europea, Tirant lo Blanch, 2018.

